

METODER & INDIVIDER

– och att tänka utanför boxen

När vi tränar med våra hundar är det lätt att välja metod efter den grupp eller de vänner vi tränar med eller den instruktör vi senast gått kurs för. Ibland fungerar det bra och träningen flyter på framåt precis som vi tänkt och hoppats på. Men det är lätt att köra fast och bara "mala" på som man alltid gjort, varpå träningsframgångarna låter vänta på sig.

TEXT: GIT JERING FOTO: GIT JERING & ISTOCK PHOTO

Det vanligaste är nog att det handlar om något moment eller några delar som man inte alls får ordning på. Ibland kan hela träningsupplägget kännas som man står och stampar. Man gör samma sak med samma resultat på varje träningspass. Träningen blir inte så kul eller ger den inspiration man önskar. Då är det dags att tänka utanför boxen och kanske byta metod helt.

TRÄNING UR HUNDENS PERSPEKTIV

Första steget är att göra en analys över varför hunden inte utvecklas. Försöka se träningen ur hundens perspektiv. Hur uppfattar den situationen? Vad triggas? Vilken förväntan? Vilken känsla? Lär du den rätt saker? Vilka belöningar har du? Överensstämmer belöningarna med den aktivitetsnivå eller känsla du vill ha fram hos hunden? När och hur får hunden belöningen? Är den inlärningsmetod du valt verkligen den rätta för just din hund?

Hur viktig denna analys är har blivit extra aktuell för mig i nuläget då jag har två jämgamla hundar på väg upp i klasserna. Två väldigt olika individer, som jag måste träna med och agera mot på helt olika sätt.

Den ena hunden T behöver jag vara mycket glad och peppande med, för att stödja hennes självförtroende. Jobbade jag likadant med min andra hund P skulle han "gå i taket" och bli väldigt svår att kontrollera. Med honom måste jag istället vara väldigt lugn och samtidigt ha tummen i ögat på honom nästan hela tiden, annars går han helt ur hand.

INLÄRNINGEN

Två så olika hundar behöver givetvis helt olika lösningar i många av inlärningsituationerna. Vi tar platsliggningen som exempel: T tränade jag in att ligga still genom att hon fick ligga korta stunder, sen klickade jag och gick tillbaka och belönade, utökade sakta tiden och jobbade parallellt mycket med störningar. Hade jag gjort så med P så hade både klickern, störningarna och springet fram och åter stressat upp honom, vilket gjort det väldigt svårt för honom att ligga still. Skillnaden är att han går igång fysiskt på både belöningsförväntan och störningar medans T känner sig trygg av en tätare belöningsfrekvens och tar även belöningarna som stöd vid störning. Med P blev lösningen istället att snabbt öka tiden, belöna honom enbart med lugna godisbelöningar, som han inte fick ta från min öppna hand innan jag sa varsågod. Jag gick heller aldrig tillbaka och belönade förrän övningen var slut ens under inläring. Efter att vi kommit upp i fulltid enligt tävlingsreglerna har han alltid fått ligga länge, minst fem minuter.

Ett exempel till från momentet platsliggning. Den här hunden var en mycket lättstörd hund, som plötsligt kunde få för sig att flyga upp och jaga löv eller tycka sig se en hare i horisonten som absolut måste infångas. Matte hade försökt få hunden att lugna ner sig genom att låta den ligga länge utan belöning och hoppades på att den skulle bli lite uttråkad och inse att det inte lönade sig att göra annat än att ligga still. Men önskat resultat uteblev.

P och T är kullsyskon men med helt olika personligheter.

Analysen var att när hunden inte hade något att fokusera på så letade den helt enkelt upp något själv. Här blev lösningen att sluta kräva passivitet av hunden och istället jobba på aktiv förväntan. Hunden fick leka med en kampleksak en liten stund, varefter den lades ner, kanske tre sekunder med kampleksaken framför nosen, när den låg helt still fick den ett friord och kampleken startade på nytt. Tiden hunden behövde ligga innan friordet förlängdes sedan successivt. Nästa steg blev att förlänga avståndet mellan hund och förare. I början fick hunden springa hela vägen fram till matte och ta leksaken på friordet. Sedan gick matte halva sträckan tillbaka innan hunden fick lov att gå upp, för att till slut stå bredvid hunden innan leken återupptogs. Sista steget var att kampleksaken var gömd i fickan utan att hunden kunde se den innan det var belöningsdags.

TRÖG OCH BEKVÄM HUND

Ytterligare ett exempel handlar om en ganska trög och bekväm hund, som belönats jättemycket för att han inte skulle "tappa" lusten. Det största problemet var att få honom att gå med snyggt mer än några steg i fotgåendet utan täta godisbelöningar. Matte hade fått rådet att belöna ofta, använda godare godis, låta gladare och vara roligare. Men inget hjälpte, efter några steg la han av, varpå matte genast tog fram och lockade med godis igen. Lösningen blev att få hunden att förstå att han måste börja bjuda till mer för sin belöning. Vi slutade att peppa och heja på honom samt körde även en mer tuff röst när belöningen väl utdelades. (Tänk ungefär som när man hejar på ett fotbollslag). Sen vände vi på vem som bestämde hur långt han måste gå för att få sin utdelning. Tio steg med kontakt, höll han ut fick han sin godis, la han av, gjorde vi om från början. Den "omöjliga" hunden tävlade lydnadsklass 3 till slut!

HELOMVÄNDNING I TRÄNINGEN

En annan lösning utanför boxen var en hund som absolut inte ville bära eller ens intressera sig för tungapporten. Matte hade peppat, tjoat, busat och lekt, allt hon kom på för att göra den rolig. Men hunden sa – "nej, den kan du behålla för dig själv!"

Även i den här träningen gjorde vi en helomvändning. Tungapporten var alltid med på planen, men hunden fick inte lov att gå fram till den. Jag och matte grejade med den en hel del, men hunden fick inte lov att röra den.

Jag var ibland runt på den medan vi jobbade med andra moment men vid minsta intresse från hundens sida så gömde jag den bakom ryggen. Sådär höll vi på, tills vi en dag "glömde" att ha koll när apporten låg på backen och vips var hunden där och snodde den! Efter det jobbade vi med ständig konkurrens om apporten, om inte hunden var snabb nog så blev han helt enkelt utan.

KREATIV HUNDTRÄNING

Ett sista exempel på att analysera och tänka nytt, handlar om en hund vars matte ansåg att hunden omöjligt gick att lära rutan, hon hade provat "allt" target, leksak, godis, konkurrens mm. När matte berättat om alla olika sätt hon provat och den frustration hon börjat känna, tänkte jag att den här hunden är nog väldigt trött på rutan. Så jag gav henne rådet att sluta träna den helt och hållet. Matte såg aningen förvånad ut. Upplägget blev följande. Varje gång det var dags för lydnadsträning så ställdes rutan upp och laddades med en supertrevlig belöning. Alla andra moment gjordes som vanligt. När så träningen för dagen var slut fick hunden lov att springa och ta belöningen i rutan. I början placerades den nära avslutspunkten för att sedan ställas längre och längre ifrån och i allt mer luriga vinklar.

Ska man bli riktigt duktig på kreativ hundträning så behöver man både lång erfarenhet och input från många olika duktiga hundmänniskor. Är man nybörjare så kan alla olika metoder bli lite väl mycket att ta in, så i början av sitt "hundträningliv" kan det nog vara bra att hålla sig till enbart en duktig person man har förtroende för. Men när man fått lite kläm på att träna hund, ja då är det bara att fylla på sin kunskap genom att gå kurser, träna med olika människor, helt enkelt suga åt sig så många träningstips och idéer som möjligt. Är man öppen och fyller sin "ryggsäck" väl så går det att hitta bra lösningar på det mesta. ■

Även vid "fotgåendet" kan man behöva lite nytänk för att få det rätt.

Rutan ställdes upp vid träning, men användes enbart för att lägga en supertrevlig belöning i.

